

Jak hodnotit zdravotní způsobilost k držení zbraní?

Mgr. Bc. Miloš Máca

Právní kancelář České lékařské komory

Doporučený postup pro praktické lékaře v odpovědích na 5 základních otázek – zbrojní průkaz a jeho skupiny, příslušnost k vydání posudku, postup při vydání posudku a lhůty, změny zdravotního stavu pacienta, nová povinnost zjišťovat držení zbrojního průkazu.

Klíčová slova: zbrojní průkaz, zdravotní způsobilost, lékařská prohlídka, lékařský posudek, registrující lékař, oznamovací povinnost.

How to assess medical fitness to hold a firearms license?

The recommended procedure for general physicians in answers to 5 basic questions – firearms license and its groups, jurisdiction to issue an assessment, procedure for issuing an assessment and deadlines, changes in the patient's health, new obligation to verify possession of a firearms license.

Key words: firearms license, medical fitness, medical examination, medical assessment, registering physician, reporting obligation.

Co je to zbrojní průkaz?

Klíčovým právním předpisem upravujícím zdravotní způsobilost k držení zbraně je zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, v platném znění. Ustanovení § 16 tohoto zákona definuje zbrojní průkaz jako veřejnou listinu, která fyzickou osobu opravňuje k nabývání vlastnictví a držení zbraně nebo střeliva do těchto zbraní v rozsahu oprávnění stanovených pro jednotlivé skupiny zbrojního průkazu a v rozsahu těchto oprávnění k jejich nošení. Doba platnosti zbrojního průkazu je 10 let. Zbrojní průkaz lze vydat podle posudku o zdravotní způsobilosti s dobou platnosti kratší než 10 let. Zbrojní průkaz se rozlišuje podle účelu užívání zbraně nebo střeliva a podle rozsahu oprávnění do skupin: A – ke sběratelským účelům, B – ke sportovním účelům, C – k loveckým účelům, D – k výkonu zaměstnání nebo povolání, E – k ochraně života, zdraví nebo majetku.

Jsem k vydání posudku o zdravotní způsobilosti vůbec kompetentní?

Výše uvedené rozdělení skupin zbrojních průkazů je důležité zejména pro posouzení, kdo může posudek o zdravotní způsobilosti k držení zbraně pacientovi vůbec vydat. Ne vždy tak může učinit praktický lékař. Přesněji řečeno, nesmí tak učinit u zbrojního průkazu skupiny D, tedy v případě, že pacient, který je žadatelem o vydání zbrojního průkazu, případně již je jeho držitelem, je zaměstnancem držitele zbrojní licence (v praxi nejčastěji policista či pracovní ochranné či bezpečnostní agentury) žádá o posouzení zdravotní způsobilosti k držení zbraně právě za účelem výkonu povolání. Toto posouzení je dle zákona vyhrazeno poskytovateli pracovnělékařských služeb zaměstnavatele pacienta. U pacientů, kteří jsou však OSVČ a součástí jejich výkonu práce z tohoto titulu je i držení zbraně, je praktický lékař k posouzení zdravotního stavu příslušný, neboť takový pacient poskytovatele

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Conflict of interest:

Not applicable.

Consent for publication:

Not applicable.

Cit. zkr: **Med. Praxi. 2025;22(3):218-220**

<https://doi.org/10.36290/med.2025.025>

Článek přijat redakcí: 12. 3. 2025

Článek přijat k tisku: 7. 4. 2025

Mgr. Bc. Miloš Máca

pravni@clkr.cz

pracovnílékařských služeb nemá. Co se týče dalších skupin (A, B, C a E), tam je dána příslušnost praktického lékaře bez dalšího. Dále zákon ještě umožňuje, aby posudek vydal praktický lékař pro děti a dorost (PLDD), a to pacientům mladším 19 let žádajícím o vydání zbrojního průkazu skupiny B nebo C, tedy ke sportovním či loveckým účelům.

Jestliže pacient, který žádá o posouzení zdravotní způsobilosti pro zbrojní průkaz skupiny D žádá také o vydání zbrojního průkazu jiných skupin, je poskytovatel pracovnílékařských služeb oprávněn posoudit zdravotní způsobilost žadatele také v rozsahu jiných skupin zbrojního průkazu. Naopak to však není možné – v praxi nastávají případy, kdy pacient požádá praktického lékaře, aby společně se zdravotní způsobilostí ke skupině A, B, C nebo E posoudil také skupinu D, aby nemusel za tímto účelem navštěvovat ještě jiného poskytovatele. Tomuto požadavku praktický lékař z důvodu výše popsaného zákonného kompetenčního vymezení vyhovět nemůže.

Dalším poměrně častým dotazem z praxe praktických lékařů je, zda mohou, za předpokladu, že jejich příslušnost k vydání posudku je zákonem dána, vydat tento posudek i pacientovi, který ještě nedosáhl potřebného věku k držení zbraně (skupiny A, D a E – 21 let + výjimka u skupiny D pro studenty s výukou puškařského oboru nebo střeliva – 18 let, skupiny B a C – 18 let + výjimka u skupiny C pro studenty s výukou myslivosti – 16 let). Lze, aby tak praktický lékař učinil i v této situaci, neboť jeho úkolem a povinností je toliko posouzení právě zdravotní způsobilosti. Ostatní podmínky k držení zbraně (mj. i dosažení věkové hranice a případně výjimky) je povinen posoudit příslušný útvar policie, který zbrojní průkaz vydává, konkrétně jde o místní Odbor služby pro zbraně a bezpečnostní materiál Krajského ředitelství Policie ČR dle pacientova trvalého bydliště.

Zákon stanoví nepodkročitelnou podmínku, že praktický lékař (event. PLDD), který posudek vydává, musí zároveň být registrujícím lékařem pacienta, který je žadatelem. Právní úprava umožňuje, aby zdravotní způsobilost k vydání řidičského oprávnění, u pacienta, který nemá svého registrujícího praktického lékaře, vydal i neregistrující praktický lékař ad hoc. U zbrojního průkazu však tento postup možný není, pacient, který žádá o vydání

zbrojního průkazu poprvé a dosud není jeho držitelem, tedy svého registrujícího praktického lékaře (event. PLDD) mít musí. Pouze u dosavadních držitelů zbrojních průkazů, ke kterým v průběhu času a okolností došlo k situaci, že nyní nemají svého registrujícího praktického lékaře, může příslušný útvar policie v případě mimořádné prohlídky rozhodnout, že zdravotní způsobilost držitele zbrojního průkazu posoudí poskytovatel zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství, kterého příslušný útvar policie určí s ohledem na včasné provedení této prohlídky.

Jakými lhůtami jsem vázán/a a z jakých právních předpisů dále vycházím?

Dalšími důležitými právními předpisy jsou zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, v platném znění, a vyhláška č. 493/2002 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti k vydání nebo platnosti zbrojního průkazu a o obsahu lékárníčky první pomoci provozovatele střelnice, v platném znění.

Podle uvedeného zákona má praktický lékař povinnost vydat posudek o zdravotní způsobilosti do 10 pracovních dnů od podání žádosti pacienta, přičemž tato lhůta však začíná běžet až ode dne obdržení posledního podkladu potřebného k posouzení zdravotního stavu. Skutečnost, že lhůta pro vydání posudku počíná běžet až tímto dnem, hraje roli zejména v situacích, kdy praktický lékař na základě své odborné rozvahy považuje za potřebné pro zodpovědné posouzení zdravotního stavu pacienta vyžádat si další vyšetření u specialistů. Praktičtí lékaři se často zbytečně obávají, že i tato vyšetření musí být do zmíněných 10 pracovních dnů provedena.

Pokud pacient po předání posudku ke svým rukám s posudkovým závěrem nesouhlasí, má právo do dalších 10 pracovních dnů podat praktickému lékaři návrh na přezkoumání. Jestliže tomuto návrhu praktický lékař v plném rozsahu nevyhoví, neboť si za svým odborným závěrem stojí, což bývá v praxi pochopitelně ten nečastější případ, do dalších 10 pracovních dnů postoupí celou věc příslušnému správnímu orgánu, v tomto případě krajskému úřadu, který vydal oprávnění k poskytování zdravotních služeb, který o návrhu k přezkoumání posudku rozhodne.

Vyhláška č. 439/2002 Sb. pak upravuje požadavky na zdravotní způsobilost pro vydání zbrojního průkazu, druhy prohlídek, jejich obsah či náležitosti lékařského posudku, a dále výčet nemocí, vad a stavů, které vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost k vydání nebo platnosti zbrojního průkazu. Vyhláška rozlišuje nemoci, které vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost u skupiny A a B (ke sběratelským a sportovním účelům) a u zbylých skupin C až F. Je bezpodmínečně nutné, aby praktický lékař s touto vyhláškou při posuzování zdravotní způsobilosti k držení zbraně pracoval.

Závěrem k této otázce lze ještě uvést, že veškerá vyšetření a agenda spojená s posuzováním zdravotní způsobilosti k držení zbraně jsou výkony prováděné na žádost samotného pacienta, které nesledující léčebný účel v podobě zachování či zlepšení zdravotního stavu, a nejsou tedy hrazena z veřejného zdravotního pojištění. Praktický lékař má tedy právo žádat za tyto výkony úhradu přímo od pacienta.

Jak postupovat, pokud u pacienta dojde ke změně zdravotního stavu?

Kterýkoliv lékař, který by nabyt důvodného podezření, že pacient trpí nemocí, vadou nebo stavem, které vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost podle tohoto zákona, je oprávněn (tedy nikoliv povinen) u příslušného útvaru policie ověřit, zda je taková osoba držitelem zbrojního průkazu. Příslušný útvar policie tyto údaje lékaři sdělí bez zbytečného odkladu. V případě zjištění, že taková osoba je držitelem zbrojního průkazu, oznámí tuto skutečnost posuzujícímu lékaři, tedy nejčastěji právě lékaři praktickému. Pokud navíc tato změna zdravotního stavu může představovat v souvislosti s nakládáním se zbraní přímé ohrožení života či zdraví, má lékař oznamovací povinnost i vůči Policii ČR. Policie pak následně pacienta vyzve, aby se nejpozději do 10 pracovních dnů dostavil za posuzujícím lékařem, podrobil se lékařské prohlídce a následně dodal aktuální posudek o zdravotní způsobilosti k držení zbraně. Policie zároveň brzkou návštěvu pacienta k lékařské prohlídce avizuje i samotnému lékaři.

Pokud by se pacient k prohlídce nedostavil nebo by odmítnul se jí podrobit, praktický lékař tuto skutečnost oznámí bez zbytečného

odkladu příslušnému útvaru policie. Jestliže se pacient k prohlídce sice dostavil, ovšem závěrem je vyloučení nebo omezení zdravotní způsobilost k držení zbraně, i v tomto případě má praktický lékař oznamovací povinnost vůči příslušnému útvaru policie a zákon dokonce požaduje, aby lékař policii zaslal i stejnopis či kopii nového posudku. V případě, že si praktický lékař před vydáním nového posudku o zdravotní způsobilosti vyžádá provedení dalších potřebných odborných vyšetření, uvědomí i o této skutečnosti příslušný útvar policie a uvede, zda u držitele zbrojního průkazu existuje podezření na změnu zdravotního

stavu, která může představovat v souvislosti s nakládáním se zbraní přímé ohrožení života nebo zdraví.

Mám povinnost dotázat se pacienta, zda je držitelem zbrojního průkazu?

Závěrem je nutné doplnit, že od 1. 1. 2025 nabyla účinnosti nová vyhláška o zdravotnické dokumentaci, ve Sbírce zákonů ČR publikovaná pod č. 444/2024 Sb. Součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi je nově povinně údaj o tom, zda je pacient držitelem řidičského či zbrojního průkazu. Dosud lékaři

neměli povinnost tyto informace zjišťovat, nově již ano. Je tedy potřeba, aby praktičtí lékaři tyto údaje u svých pacientů do dokumentací průběžně doplňovali. Vycházejí totiž z informací sdělených pacientem, neexistuje žádná databáze držitelů zbrojního průkazu, do které by lékaři mohli nahlížet. Neexistuje tedy ani zákonná povinnost a reálná možnost, aby lékař mohl ověřit pravdivost tvrzení pacienta.

Konečně, dne 1. 1. 2026 má nabýt účinnosti nový zákon o zbraních a střelivu, změny v právní úpravě držení zbraně a s tím související zdravotní způsobilosti k tomuto držení je možné očekávat.